

beeldende vakken CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 35 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 64 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Open vragen

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Binnen en buiten

In de beeldentuin van het Nederlandse Kröller-Müller Museum staat het kunstwerk *Jardin d'émail* (Emaillé tuin) uit 1974 van de Franse kunstenaar Jean Dubuffet. Bezoekers kunnen het kunstwerk binnengaan.

Op afbeelding 1 zie je het kunstwerk vanaf de buitenzijde.
Op afbeelding 2 zie je dat je op het kunstwerk kunt lopen.

- 3p 1 *Bekijk afbeelding 1 en 2.*
→ Noem drie aspecten van de **voorstelling** van het kunstwerk die verwijzen naar een tuin.
- 2p 2 *Bekijk afbeelding 1 en 2.*
Het kunstwerk valt op in zijn omgeving.
→ Noem twee aspecten van de **vormgeving** waardoor het kunstwerk opvalt. Leg je antwoorden uit.
- 1p 3 *Bekijk afbeelding 1 en 2.*
Jardin d'émail is
A geabstraheerd.
B gedetailleerd.
C naturalistisch.

Op figuur 1 zie je een ontwerp voor *Jardin d'émail*. Op basis van dit ontwerp kreeg Dubuffet de opdracht om *Jardin d'émail* uit te voeren voor het Kröller-Müller Museum.

figuur 1

1p 4 *Bekijk figuur 1.*

Op figuur 1 zie je een

A maquette.

B objet-trouvé.

C ready-made.

3p 5 *Bekijk figuur 1 en afbeelding 1 en 2.*

Bij de aankoop van het kunstwerk in 1974 was het uitgangspunt dat het kunstwerk een relatie moest hebben zowel met natuur als met architectuur als met beeldende kunst.

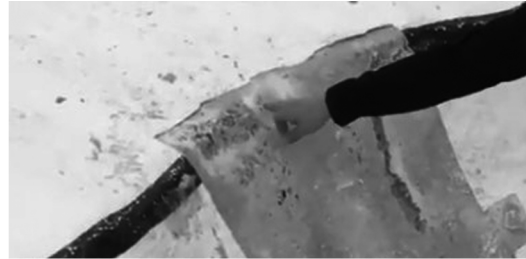
→ Leg uit op welke manier je in *Jardin d'émail* zowel natuur, architectuur als beeldende kunst herkent.

Door de vele bezoekers en de weersinvloeden is het kunstwerk aangetast. Daarom startte in 2017 de restauratie van *Jardin d'email*, die enkele jaren zou duren.

figuren 2a t/m 2d geven informatie over de restauratie.

2a de lijnen schilderen

2b originele lijnen ontdekken

2c alle verflagen verwijderen

2d de conditie registreren

- 1p **6** *Bekijk figuur 2a t/m 2d.*
→ Zet de stappen van de restauratie die te zien zijn op de figuren, in de juiste volgorde.
- 1p **7** *Bekijk afbeelding 1 en 2 en figuur 2a t/m 2d.*
Bij de restauratie van *Jardin d'email* werden de zwarte lijnen precies op de oorspronkelijke plaats geschilderd.
→ Geef een argument waarom het belangrijk was om de lijnen precies op de oorspronkelijke plaats te schilderen.

Op afbeelding 3 zie je *Upside down mushroom room* (Omgedraaide paddenstoelenkamer) uit 2000 van de Duitse kunstenaar en bioloog Carsten Höller in het Fondazione Prada in Milaan.

Voor *Upside down mushroom room* bouwde Höller een speciale ruimte in de tentoonstellingszaal, waarin de installatie te zien was. De paddenstoelen draaien met verschillende snelheden om hun as en zijn tussen de 60 cm en 300 cm groot.

Op afbeelding 4 zie je *Giant Triple Mushrooms* (Gigantische drievoudige paddenstoelen) uit 2010 van Höller.

- 3p 8 *Bekijk afbeelding 3.*
Upside down mushroom room lijkt onnatuurlijk.
→ Noem drie kenmerken van het kunstwerk waardoor het er onnatuurlijk uitziet.
- 1p 9 *Bekijk afbeelding 4.*
→ Geef aan of onderstaande stellingen juist of onjuist zijn.
- Giant Triple Mushrooms* bestaat uit
- 1 bestaande voorwerpen en is een assemblage.
 - 2 meerdere elementen en is een collage.
 - 3 verschillende onderdelen en is een installatie.
- 2p 10 *Bekijk afbeelding 1 t/m 4.*
Jardin d'email en de kunstwerken van Höller laten de beschouwer de natuur op een vervreemdende manier ervaren.
→ Leg voor beide kunstenaars uit waardoor de **plaatsing** van hun kunstwerken een vervreemdend effect heeft op de beschouwer.

In de natuur

De Engelse kunstenaar David Hockney schilderde de verschillende seizoenen. Hij werd hierbij geïnspireerd door de natuur van de Engelse streek Yorkshire.

Op afbeelding 5 is *The Arrival of Spring in Woldgate, East Yorkshire in 2011* (Het begin van de lente in Woldgate, Oost-Yorkshire in 2011) te zien. Het kunstwerk bestaat uit 36 schilderdoeken die tegen elkaar aan geplaatst zijn.

- 3p 11 *Bekijk afbeelding 5.*
Het bos op het schilderij is niet realistisch.
→ Noem drie kenmerken van het schilderij waardoor het bos er **niet** realistisch uitziet.

Op afbeelding 6 is *Woldgate Woods, 26, 27 & 30 July 2006* (Woldgatebossen, 26, 27 & 30 juli 2006) te zien. Het kunstwerk bestaat uit zes schilderdoeken.

- 3p 12 *Bekijk afbeelding 6.*
→ Noem drie verschillende manieren waarop Hockney **ruimte** suggereert in dit schilderij en geef bij elke manier een voorbeeld.

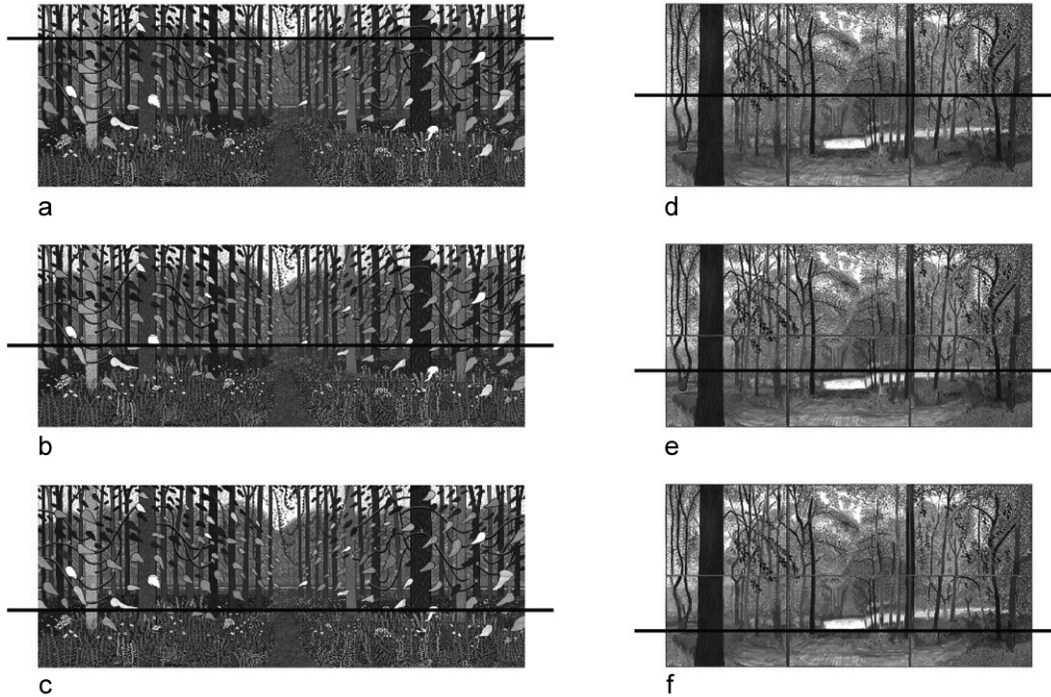
3p 13 *Bekijk afbeelding 6.*

Als je voor het schilderij staat, lijkt het alsof je midden in het bos staat.

→ Leg aan de hand van drie kenmerken van het schilderij uit waardoor deze indruk ontstaat.

Op figuur 3 zie je de schilderijen van Hockney in zwart-wit, waarop steeds een horizon staat ingetekend. De schilderijen worden aangegeven met de letters a t/m f.

figuur 3

1p 14 *Bekijk afbeelding 5, 6 en figuur 3.*

→ Noem de letters van de twee schilderijen uit figuur 3 waarop de horizon juist is weergegeven.

1p 15 *Bekijk afbeelding 6.*

Het gebruik van meerdere schilderdoeken heeft een effect op het kunstwerk.

→ Beschrijf dit effect.

In 2011 maakte Hockney in dezelfde bossen digitale tekeningen op een tablet.

Op afbeelding 7 zie je zo'n tekening *The arrival of Spring in Woldgate, East Yorkshire in 2011 – 31 May nr. 1* (Het begin van de lente in Woldgate, Oost-Yorkshire in 2011 – 31 mei nr. 1).

- 3p **16** Hockney maakt zijn kunstwerken graag buiten, in de natuur.
→ Noem drie voordelen voor Hockney om buiten op zijn tablet te werken ten opzichte van buiten te schilderen.
- 2p **17** *Bekijk afbeelding 5, 6 en 7.*
Hockney maakte tientallen kunstwerken van deze bossen in Yorkshire.
→ Geef twee argumenten om de kunstwerken van Hockney te zien als een eerbetoon aan de natuur.

Inpakken

De Bulgaars-Amerikaanse kunstenaar Christo werkte van 2014 tot 2016 aan *The Floating Piers* (De Drijvende Vlonders). Op afbeelding 8 zie je een deel van dit kunstwerk, dat op een Italiaans meer dreef en twee stadjes met een eiland verbond.

Op afbeelding 9 zie je een ontwerpschets en op afbeelding 10 een detail van *The Floating Piers*.

- 3p **18** *Bekijk afbeelding 8 en 9.*
→ Noem drie kenmerken van *The Floating Piers* die je ook in de schets ziet.
- 2p **19** *Bekijk afbeelding 8 en 10.*
The Floating Piers contrasteert met de omgeving.
→ Geef twee voorbeelden van contrasten tussen *The Floating Piers* en de omgeving.

The Floating Piers bestaat uit een breed pad op duizenden drijvers van kunststof. Het geheel is met textiel bekleed en ligt met ankers vast aan de bodem van een meer.

Op afbeelding 11 zie je enkele drijvers, op afbeelding 12 de opbouw van *The Floating Piers* en op afbeelding 13 het aanbrengen van het textiel.

1p 20 *Bekijk afbeelding 11, 12 en 13.*

Hieronder staan stappen uit de opbouw van *The Floating Piers*.

→ Zet de stappen in de juiste volgorde. Stap 1 staat al op de juiste plaats.

- 1 de exacte locatie van de vlonders bepalen
- 2 de vlonders verankeren aan de bodem
- 3 de drijvers met elkaar verbinden tot grote onderdelen
- 4 textiel over de vlonders bevestigen
- 5 aanvoeren van de onderdelen

The Floating Piers trok in 16 dagen in totaal één miljoen bezoekers. Op afbeelding 14 zie je een aantal van deze bezoekers.

1p 21 *Bekijk afbeelding 8, 10 en 14.*

Door *The Floating Piers* is het voor de bezoeker mogelijk om de natuur op een ongebruikelijke manier te ervaren.

→ Leg dit uit.

1p 22 *Bekijk afbeelding 14.*

Het water en het aangebrachte textiel vertonen overeenkomsten.

→ Noem een overeenkomst.

3p 23 *The Floating Piers* is een voorbeeld van land-art.

→ Noem drie kenmerken van land-art die je ook aantreft bij dit kunstwerk.

Het was Christo's eigen idee om *The Floating Piers* te maken en hij was enkele jaren bezig met het project. Na afloop werden gebruikte materialen, schetsen en foto's van *The Floating Piers* door Christo tentoongesteld en verkocht.

3p 24 *Bekijk afbeelding 9.*

De schetsen van *The Floating Piers* dienden als beeldend onderzoek, maar het doel was ook om ze tentoon te stellen en te verkopen.

→ Noem, behalve het tentoonstellen en verkopen, nog drie doelen van de schetsen.

- 1p 25 *Bekijk afbeelding 8 t/m 14.*
The Floating Piers bestaat uit
A de installatie in het meer waarop bezoekers konden lopen.
B de schetsen die na afloop van de installatie tentoongesteld werden.
C zowel de installatie in het meer als de tentoongestelde schetsen.
- 1p 26 *Bekijk afbeelding 8 t/m 14.*
Christo financierde al zijn kunstprojecten zelf en nam geen subsidie of giften aan.
→ Geef een argument waarom het voor Christo belangrijk was om zelf zijn kunstwerken te financieren.
- 2p 27 *Bekijk afbeelding 8, 10 en 14.*
The Floating Piers was een groot succes en kon de bezoekersstroom nauwelijks aan. Het kunstwerk leek wel een attractie.
→ Geef een argument om *The Floating Piers* een **kunstwerk** te noemen en vervolgens een argument om het een **attractie** te noemen.

Vogelvlucht

De Engelse fotograaf Eadweard Muybridge ontwikkelde een methode waarmee hij bewegingen fotografisch kon vastleggen.

Op figuur 4 zie je een reeks foto's die hij in 1887 van een vliegende vogel maakte.

figuur 4

- 1p 28 *Bekijk figuur 4.*
Deze fotoserie legt de vlucht van een vogel vast.
→ Leg uit waaraan je ziet dat de vogel vliegt.

Op afbeelding 15 zie je een vooraanzicht van *In 20 Steps* (In 20 stappen). Het Nederlandse duo Studio Drift, bestaande uit Lonneke Gordijn en Ralph Nauta, maakte deze installatie in 2015.

De installatie bestaat uit veertig buizen van glas, die in paren langzaam op en neer bewegen met behulp van een elektronisch systeem. Het geheel hangt aan plastic draden.

Op afbeelding 16 zie je het werk vanuit een ander standpunt.

- 3p **29** *Bekijk afbeelding 15 en 16.*
Het kunstwerk verbeeldt een vogelvlucht.
→ Noem drie kenmerken van de installatie die verwijzen naar een vogelvlucht.
- 1p **30** *Bekijk afbeelding 15 en 16.*
Het kunstwerk lijkt fragiel.
→ Leg dit uit aan de hand van de gebruikte materialen.
- 1p **31** *Bekijk afbeelding 16.*
Om deze installatie te realiseren werkte Studio Drift samen met technici en wetenschappers.
→ Leg uit waarom Studio Drift bij dit project samenwerkte met technici en wetenschappers.
- 1p **32** *Bekijk afbeelding 15 en 16.*
Het kunstwerk is een
A assemblage.
B kinetisch project.
C performance.
- 1p **33** *Bekijk figuur 4 en afbeelding 15 en 16.*
Voor de beide werken van Muybridge en van Studio Drift is een vogelvlucht het uitgangspunt. De werken zijn erg verschillend.
→ Geef aan in welk werk jij de vogelvlucht het best verbeeld vindt.
Beargumenteer je antwoord.

De installatie *In 20 Steps* hing boven de catwalk tijdens de Parijse modeweek van 2018. Op de catwalk toonde de Nederlandse modeontwerper Iris van Herpen haar collectie *Syntopia*.

Op afbeelding 17 zie je een model in een jurk van Van Herpen tijdens deze modeshow.

3p **34** *Bekijk afbeelding 17.*

Iris van Herpen liet zich voor deze jurk inspireren door vogels en hun vlucht.

→ Leg uit waaraan je dit ziet aan de hand van drie kenmerken van de jurk.

1p **35** *Bekijk afbeelding 15 t/m 17.*

→ Geef een argument waarom de installatie van Studio Drift goed past bij het showen van het kledingstuk van Van Herpen.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.